

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER K.D. USHYNsky"
MOLDOVA STATE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW
VILNIUS UNIVERSITY
JOHNS HOPKINS UNIVERSITY
ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA
CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY
VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY**

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works
International Scientific and Practical Internet Conference

May 16, 2025

Odesa – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 року

Одеса – 2025

UDK 001+159.9 (063)
ВБК 72+88.4

ВПЛИВ НЕСПРИЯТЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ У ДИТИНСТВІ НА ВИНИКНЕННЯ ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ У ДОРΟΣЛИХ	
Савіцька Ю.О., Мітіна С.В.	59
ЕТІОПАТОГЕНЕЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КОНСТРУКТИВ АЛЕКСИТИМІЇ. ДЕПРЕСИВНОСТІ ТА ТЕМПЕРАМЕНТУ	
Скідан О.В., Савенкова І.І.	62
ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОЯВИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОРУШЕННЯ ХАРЧОВОГО ІНСТИНКТУ	
Славіогло І.А., Савенкова І.І.	65
СОЦІАЛЬНИЙ ЗМІСТ ВИКЛАДАННЯ НЕЙРОПСИХОЛОГІЇ В УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ	
Спиця Н.В.	68
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХІЧНОЇ ТРАВМИ ТА ЇЇ НАСЛІДКІВ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗСУ	
Баранова В.І., Таран О.П.	71
ДЕТЕРМІНАНТИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЛЮДИНИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ВІКУ І УМОВ ЖИТТЯ	
Калініна А.О. Головська І.Г.	73
КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ ЯК МЕХАНІЗМ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	
Зуєв О.В., Поспелова І.Д.	77
ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ФАКТОР ВИБОРУ КОПІНГ- СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Зуєва С.Ф., Поспелова І.Д.	81
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МЕДІАЦІЇ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ	
Писар О.М., Сизоненко О.В.	84
ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ОСОБИСТІСНОЇ ТА СИТУАТИВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ У ПАЦІЄНТОК ІЗ ДОНОШЕНОЮ ВАГІТНІСТЮ НАПЕРЕДОДНІ ПОЛОГІВ	
Побережник Т. О., Венгер Г.С.	87
ПСИХОСИМПТОМАТИКА ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ ВНАСЛІДОК УШКОДЖЕННЯ АБО ДИСФУНКЦІЇ ГОЛОВНОГО МОЗКУ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	
Фугалевич Д.О., Мельничук І. В.	90
ПРОГНОСТИЧНА РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА АДАПТИВНОСТІ У ПОПЕРЕДЖЕННІ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ	
Березюк П.Б., Головська І.Г.	94
ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПРАКТИЧНІЙ ПСИХОЛОГІЇ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ФАХІВЦЯ	
Бекчив М. П.	99
ПСИХОСИМПТОМАТИКА НЕВРОТИЧНИХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ СТРЕСОМ, ТА СОМАТОФОРМНИХ РОЗЛАДІВ	
Коренькова О.А.	100

1. Встановлено, що рівень емоційного інтелекту істотно варіюється серед учасників дослідження, і майже половина респондентів демонструє високу здатність розпізнавати, розуміти, регулювати та виражати емоції. Вищий рівень емоційного інтелекту позитивно корелює з рівнем психологічної адаптації в умовах воєнного стану.

2. Виявлено, що емоційний інтелект пов'язаний із схильністю використовувати адаптивні копінг-стратегії. Особи з високим рівнем емоційного інтелекту частіше вдаються до активного подолання проблем, позитивної переоцінки та пошуку емоційної підтримки. Натомість респонденти з низьким емоційним інтелектом мають схильність до використання уникнення, заперечення, самозвинувачення.

Таким чином, наше припущення про те, що вищий рівень емоційного інтелекту пов'язаний з вибором більш адаптивних копінг-стратегій, що сприяє ефективнішій соціально-психологічній адаптації в умовах воєнного стану, підтверджено.

Література:

1. Ситнік С.В., Мірошніченко О.М., Свіденська Г.М. Особливості емоційних станів здобувачів вищої освіти під час війни в Україні. *Габітус*. 2022. № 37. С. 48–51. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.37.8> (дата звернення: 11.04.2025).
2. Проблеми психічного здоров'я населення у воєнний час та шляхи їх розв'язання. *Здоров'я України | Інформація для спеціалістів охорони здоров'я - Health-ua*. URL: <https://health-ua.com/psychiatry/trivozni-rozradi/71709-problemi-psihechnogo-zdorovya-naselennya--uvonnij-chas-tashlyahi-h-rozvyazan> (дата звернення: 06.05.2025).
3. Коваль І. С., Яремко Р. Я., Пасічник С. В. Психологічні особливості адаптації здобувачів вищої освіти до навчання в умовах воєнного стану. *Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Педагогіка і психологія*. 2024. № 2 (4). С. 109–115. URL: <https://doi.org/10.32782/3041-1297/2024-2-18> (дата звернення: 06.05.2025).
4. Діомідова Н., Шайхлісламов З., Лазоренко Т. Емоційний інтелект як фактор психологічного благополуччя майбутніх психологів. *Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія*. 2020. № 62. С. 108–122. URL: <https://doi.org/10.34142/23129387.2020.62.06> (дата звернення: 24.04.2025).
5. Ніколаєнко С.О., Зеленська В.С. Емпіричне дослідження особливостей копінг-стратегій студентів із різними рівнями адаптованості до навчання в умовах війни в Україні. *Габітус*. 2024. № 57. С. 161–166. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.57.26> (дата звернення: 24.04.2025).
6. Дідух М., Головченко А. Вплив ірраціональних установок на вибір копінг-стратегій у вимушених переселенців. *Перспективи та інновації науки. Серія Психологія*. 2025. № 4(50). С. 1308-1315. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-4\(50\)-1308-1315](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-4(50)-1308-1315) (дата звернення: 06.05.2025).

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МЕДІАЦІЇ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ

Писар О.М., Сизоненко О.В.

*Національний університет «Чернігівська політехніка»,
(м. Чернігів, Україна)*

Історія психологічних досліджень суперечностей підтверджує, що конфлікти є природною складовою людського життя. Вони завжди були невід'ємною частиною різних видів взаємин і вирішувалися по-різному залежно

від епохи та суспільних умов [3].

Протягом століть розвивалися методи мирного врегулювання конфліктів між окремими людьми, громадами та соціальними групами. Одним із таких методів є медіація. Сам термін походить від грецького слова *medos* (що означає нейтральність, незалежність), а також латинських *mediatio* (посередництво) і *mediare* (бути посередником у суперечці) [6].

У неюридичному значенні медіація розглядається як посередництво в міжнародних спорах, що передбачає участь третьої, незацікавленої сторони. Таке трактування міститься у Великому тлумачному словнику української мови [1].

Сучасний етап розвитку медіації бере початок у США 1930-х років, коли цей підхід активно використовувався для вирішення сімейних і трудових конфліктів, а також сприяв зменшенню суспільних заворушень [7]. Сьогодні медіація широко застосовується в США як один із основних способів альтернативного врегулювання суперечок. У Європі цей підхід також набув популярності, особливо в таких країнах, як Німеччина, Франція та Італія. В Україні медіація почала активно впроваджуватися порівняно нещодавно [4].

Темою медіації займаються як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Її актуальність підтверджується сучасними дослідженнями, зокрема роботами Д. Голобородька, Л. Можечук, Ю. Притики. У своїй дисертації Л. Галупова обґрунтовує можливість запровадження онлайн-медіації [2]. О. Хрімлі визначає медіацію як процес, що включає:

- позасудове врегулювання конфліктів,
- структуровані переговори,
- добровільну та конфіденційну взаємодію сторін [6].

Сучасні дослідники підходять до медіації насамперед як до комунікативного та психологічного процесу, що базується на емоційній взаємодії між сторонами конфлікту та посередником [3; 5]. Посередництво в медіації забезпечує нейтральна сторона, а саме медіатор. Він допомагає людям зберігати контроль над ситуацією, враховуючи при цьому соціальні фактори, та подолати жорсткі позиції та зосередитися на спільних інтересах [6]. Головна роль медіатора полягає не у вирішенні спору, а у сприянні ефективній комунікації між сторонами для знаходження взаємовигідного рішення [4].

Сьогодні медіація є затребуваною з багатьох причин, зокрема завдяки можливості збереження конфіденційності. Рівень конфіденційності узгоджується між сторонами та медіатором. Якщо учасники погоджуються дотримуватися конфіденційності, це правило стає обов'язковим [6].

Медіація відіграє важливу роль у суспільстві, забезпечуючи структурований підхід до врегулювання суперечок. Вона дає можливість учасникам конфлікту самостійно ухвалювати рішення щодо способів його вирішення та сприяє пошуку креативних і взаємоприйнятних рішень [4].

Успішність медіації значною мірою залежить від розуміння психологічних аспектів конфлікту та взаємодії між сторонами [3].

Найчастіше конфлікти виникають через спотворене сприйняття та хибне трактування намірів або дій іншої сторони. Наше суб'єктивне бачення ситуації може суттєво впливати на реакцію, що призводить до непорозумінь. Медіація створює нейтральний простір, у якому всі учасники отримують можливість бути почутими та відчувати свою значущість. Це сприяє зниженню рівня напруги та

переходу до конструктивного діалогу, який можна застосовувати у різних сферах – від сімейних справ до робочих відносин [6].

Оскільки кожна людина має унікальний характер, відмінності у світоглядах можуть стати джерелом суперечностей. Однак розуміння різних типів особистості допомагає передбачати та згладжувати конфліктні ситуації [3]. Застосування технік активного слухання та медіаційного підходу сприяє розвитку емпатії, що дозволяє краще усвідомлювати потреби й перспективи інших сторін [4].

Важливу роль у сімейних конфліктах відіграє емоційний стан учасників, зокрема їхні тригери – фактори, що провокують сильні емоційні реакції. Виявлення та управління такими тригерами допомагає запобігти загостренню суперечок. Медіатори володіють методиками керування емоціями, що дозволяє сторонам залишатися зосередженими та врівноваженими під час обговорення [2; 6].

Аналізуючи психологічні аспекти конфліктів у робочому середовищі, можна зробити висновок, що медіація дає змогу трансформувати конфлікти у можливості для розвитку та співпраці [3; 4]. Впровадження програм медіації та навчання персоналу навичкам посередництва значно підвищує ефективність вирішення суперечок всередині організації. Заохочення відкритої комунікації та створення необхідних ресурсів для посередництва сприяє формуванню гармонійного та продуктивного робочого середовища. Завдяки цим характеристикам медіація стає дієвим інструментом альтернативного врегулювання конфліктів [5].

Медіаційні практики також можуть активно застосовуватися у багатьох інших сферах діяльності, зокрема в бізнесі. Це стосується як вирішення суперечок між бізнес-партнерами, так і налагодження відносин у комерційній діяльності. Головною ідеєю альтернативного врегулювання конфліктів є відмова від конфронтаційного підходу та акцент на пошуку взаємовигідного рішення. Такий підхід дозволяє досягти довготривалих, стійких та прийнятних для всіх учасників угод [5].

Підсумовуючи, можна зазначити, що хоча медіація не є універсальним методом вирішення конфліктів, вона пропонує ефективну альтернативу судовим та конфронтаційним процесам. Її використання відкриває ширші можливості для розв'язання суперечок.

Перспективи подальшого дослідження цієї теми полягають у розширенні застосування медіації в психологічній практиці як ефективного підходу до врегулювання конфліктних ситуацій.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1440 с.
2. Галупова Л. І. Альтернативні способи врегулювання конфліктів у сфері права інтелектуальної власності: дисертація на здобуття ступеня кандидата наук : 12.00.03 / Л. С. Галупова. Одеса, 2021. 159 с.
3. Голобородько Д. В. Структура та види медіаційної діяльності. // Серія: Право. 2022. № 4. С. 207–211.
4. Можечук Л. В. Медіація як позасудовий спосіб вирішення спорів: досвід зарубіжних країн // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

2021. № 2. С. 650-655.

5. Притика Ю. Д. Альтернативне вирішення спорів: підручник. Київ: Видавничий дім «Дакор», 2021. 436 с.

6. Хрімлі О. Медіація як форма захисту прав інвесторів у сфері господарювання / О. Хрімлі // Підприємництво, господарство і право. 2016. № 9. С. 51-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_9_10 (дата звернення: 08.04.2025).

7. Як працює медіація та відновне правосуддя. URL: <https://www.prostir.ua/?library=yak-pratsyuje-mediatsiya-ta-vidnovne-pravosuddya> (дата звернення: 08.04.2025).

ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ОСОБИСТІСНОЇ ТА СИТУАТИВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ У ПАЦІЄНТОК ІЗ ДОНОШЕНОЮ ВАГІТНІСТЮ НАПЕРЕДОДНІ ПОЛОГІВ

Побережник Т. О., Венгер Г.С.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Вагітність і пологи – важливий етап у житті не тільки майбутньої матері та її сім'ї, але і дитини, що з'являється на світ. Відомі факти демонструють високу залежність стану плода від емоційного настрою матері та рівня її тривожності. Велика кількість факторів, таких як емоційні переживання, гормональні порушення, відхилення від нормальних функцій органів і систем, змушують вагітну відчувати страхи та сумніви, що надає прямий чи опосередкований вплив на самопочуття та життєдіяльність майбутньої дитини. За численними даними літератури, частина вагітних має високий рівень тривожності впливає на стан плода.

Стан вагітної залежить від впливу різних чинників, що відбивається на стані плода. Будь-які відхилення в соматичних та репродуктивних показниках здоров'я майбутньої матері, а також соціальний дисбаланс наражають на ризик нормального перебігу вагітності та пологів, впливають на їх результати. Моніторинг стану вагітної, своєчасна профілактика та лікування загальних та акушерсько-гінекологічних захворювань, психологічна підготовка до вагітності та пологів – важливі завдання сучасного лікаря акушера-гінеколога. Особливе значення належить зустрічі вагітної з лікарем при постановці на облік у зв'язку з вагітністю, тому що отримані при цьому емоції створюють індивідуальне ставлення до факту вагітності, посилюючи радість або посилюючи негативність і створюючи особливу форму суб'єктивізму як емоційного переживання [1]. У тріаді «лікар-мати-плід» потрібна злагоджена товариська робота дорослих людей з метою забезпечення безпечного стану майбутньої дитини.

На думку відомого психолога Л. Виготського, вагітність – критичний період сім'ї, в якому необхідне максимальне забезпечення психологічного комфорту жінки та її благополучної підготовки до ролі матері [1]. Вагітність – це перший відповідальний етап формування майбутнього життя та здоров'я дитини. Висока тривожність, наявність несприятливих соціальних чинників, великі стресові навантаження несуть ризик небажаних наслідків вагітності. Вагітність, ускладнена високою тривожністю, має потенційний ризик стати пусковим фактором у маніфестації прихованої патології [2].